

Ganymedes-t elrabolták Sopronban

Az egykori Domonkos utca legelső házának kapuján egy emberrablás látható. Igazi krimi gondolnánk, de ez a kép nem egy bűnesetre utal, hanem az antik és a későbbi korszakok művészetének egyik kedvelt témáját dolgozza fel. A kompozíció címe : Ganymedes elrablása. De ki volt Ganymedes és miért kellett elrabolni?

"Ganümedész a görög mitológia egyik szereplője. A története röviden arról szól, hogy Trósz (trójai király) és Kallirhoé (nimfa) gyerekeként született, és egy napon, amikor éppen apja nyájait legeltette az Ida-hegyen, Zeusz – látván lenyűgöző szépségét – beleszeretett, és sassá változva elrabolta. Az Olümposzra vitte, és ott az istenek pohárnokává tette. Nyilván a szép herceg iránt érzett szeretet nem volt teljesen ártatlan, de ez tökéletesen belefért a görög mitológia világképébe, ugyanis a homoszexualitás nem tartozott a tabu témák közé, még akkor sem, ha a vonzalom kifejezetten fiatalokú fiúk iránt nyilvánult meg. A témával leginkább a XVI. századi itáliai festészetben találkozunk. Olyan ismert nevek, mint Michelangelo, vagy Correggio is megfestették,

(Michelangelo: Ganymedes elrablása)

Több közös nevező is azonnal szembetűnik ezeket a festményeket nézve. Elsősorban mindegyik a történet legdrámaibb pillanatát örökíti meg: azt, amikor a gyanútlan herceget éppen elrabolja a hatalmas madár. Ez kifejezetten jó alkalom az alkotóknak technikai brillírozásra, ugyanis mindkét alakot mozgásban láthatjuk. Nem kis kihívást jelentett úgy megfesteni a felfelé törekvő sást, hogy közben a prédája egy eleven emberi test. Éppen ez a mozgás – mely egyszerre jelenik meg egységként és kettősségként – adja a festmények drámai vonulatát. Az egység abból adódik, hogy Zeusz és Ganümedész egymásba kapaszkodva, együtt repülnek, a kettősség pedig az istenség – halandó, illetve a ragadozó madár – emberi áldozat ellentétből. Az ellentétet tovább erősíti a játék a színekkel és fényekkel: a sas a maga sötét, szürkés-feketés tömegével foglalja el a vászon egy részét, míg Ganümedész, akit mindig ruhátlanul látunk ezeken a képeken, bőrének rózsaszínes-fehérségével képez ellenpontot....(tintapatronus.wordpress.com)

A jelenetnek azonban más interpretációja is létezik már az ókorból. Szókratész maga beszél az esetről és teljesen megvilágít mindent. Szókratész Kalliasszhoz intézett beszédében elmondja, hogy Zeusz sok halandó nőbe lesz szerelmes, de minden esetben mikor ezeknek testét kívánja meg, gyermeket nemz nekik, de ő magukat nem emeli fel az istenek közé. Ezt csak akkor teszi, mikor a lélek vagy tettek nagyságába lesz szerelmes és nem a testbe, ez történik Héraklész, a Dioszkurok, Ganümedész és mások esetében. Valóban Ganümedész neve abból a kifejezésből ered, hogy „szerelem hallgatni”, Homérosz szerint „az akinek bölcs gondolatai vannak”. Tehát ezekért hívták Ganümedész-t így és emiatt lett felemelve az istenek közé. (romaiakor.hu)

(Ganymedes elrablása, Sopron Somogyi ház)

Végül egyes művészek a lélek felemelkedésének, a földi léttől való elszakadásnak az allegóriájaként értelmezték és ábrázolták a mitológiai jelenetet.

Hogy a Somogyi ház esetében melyik értelmezés igaz és mi volt a megrendelő és művész szándéka, ezt nem tudom. A ház őri titkát.

2013.

Sopron másképp - élménytúrák és idegenvezetés Sopronban! 30 / 9291204 Taschner Tamás